

АВТОМОБІЛЕВИЙ КОДЕКС ПІДПИСАНИЙ

ГАРІД ПАРК (Нью Йорк). — Президент Рузвельт підписав тут у своїй ваканційній оселі привезений йому з Вашингтону та прийнятий там представниками фабрикантів і робітничих організації кодекс для автомобілевого промислу.

Обчислюють, що кодекс буде обов'язувати яких 450,000 робітників. Заводить він у клявузлі про робітників одну новину, якої досі не було в подібних кодексах, а саме: говорять про право робітників до колективних переговорів за умови праці, кодекс засерігає рінчасно підприємця право усувати робітників з вищих становищ на нижчі, ці навіть викладає їх з роботи, відповідно до їхньої справності.

Робітничі представники долго супротивлялись цій постанові. Єстачочно підписали її, як кодекс визначно зазначив право робітників до організації. Однак вони підписали її щойно тоді, як ім загарантовано, що цього кроку не буде вважатися за прецедент для поміщення цього уступу в інші кодекси.

Щодо умов праці, то автомобілевиий кодекс постановляє мінімальну заплату для фабричних робітників на 40 до 43 центи на годину, відповідно до величини міста, для офісових робітників на 14 до 15 доларів на тиждень, теж відносно до величини міста.

Кодекс постановляє, що фабриканти мають так вести роботу, щоби пересічний тиждень праці не мав понад 35 годин.

ВУГЛЕВОГО КОДЕКСУ ШЕ НЕМА.

ВАШИНГТОН. — Власники північних і південних копалень м'якого вугля, в яких працюють неюніями робітники, прождали, «Найрі» нарис кодексу, в яким поміщено клявузлю про обмежене право робітників до організації в подібний спосіб, як це сказано в автомобілевиий кодексі.

Робітничі представники поставились до кодексу відмовно.

ВАЖНІ ПЕРЕМІНИ В УРЯДІ.

ВАШИНГТОН. — Реймонд Молі, которого вважають головним дорадником президента Рузвельта, зрештучив з уряду помічника секретаря сеїту. Приймаючи ресигнацію, президент Рузвельт підкреслює, що між ним і Молієм нема непорозумінь.

Газети гадуаються, що непорозуміння мүсіло бути між Молієм і секретарем сеїту Голлом. Молі має стати редактором нового місячника, який буде фінансувати відомий міліонер Вінсент Астор.

ШЕ ОДИН СТЕЙТ ЗА СКАСУВАННЯ ПРОГІБІЩ.
ВАШИНГТОН. — Тексас став двадцять третім стейтом, який заявився за скасування прогібіщ. Тимчасове обчислення народного голосування, що відбулося в суботу, покаже, що за прогібіщ виявилось 162,000, проти прогібіщ 273,000 осіб. Це всліді 2399 повітів (усіх повітів у Тексасі є 254).

НОВІ ЛЕТЧИКИ РЕКОРД.

ДЖОЛІЕТ (Ліной). — Поручник Тіто Фалконі побив рекорд у літанню вниз головою. Він почав свій лет у Ст. Луїсі, а осів тут, літанчи три години шість мінут комитоголовою. Два літаки Американського Летничого Товариства летіли попри нього щоби увентитися, що він все летить у тій позиції.

Освіщи, летун сказав, що один з трох ремінь, які тримали його в позиції, зривався підчас лету, через що він мусив переклітатися на один бік. Унаслідок того одню плече в нього змучилось. Поза тим він не чув ніяких злих наслідків від лету.

АЛЬКОГОЛЬ ШЕ ЗАБІРАЄ ЖЕРТВИ.

НЬЮ ЙОРК. — Після одної забави в Іст Флетбуш у суботу вечером загоріли всі п'ятеро учасників «парті». Четверо з них уже померли. П'ятий вратувався мабуть завдяки тому, що, взявши в рот напиту, заріз його виплював. Лікарі кажуць, що напитух був підмішаний алкогольом до запобіження замерзанню моторів.

ЗРІСТ ЧИСЛА ЗАНЕДУЖАНЬ НА ДІТОЧИЙ ПАРАЛІЖ У НЬЮ ДЖЕРСІ.

ГЕКЕНСЕК (Нью Джерсі). — Повіт Берген має вже 9 випадків занедужання на діточий параліж. Лікарі повіту радять держати діти подальше від діточих зборів.

ЗЛОВИЛИ ВЕЛИЧЕЗНУ МОРСЬКУ ПОТВОРУ.

БРЕЙД (Нью Джерсі). — Милтон Флеминг, капітан неведької рибальської лодки «Міс Пенсакола II», вихав з громадскою прогулювців на океан лодки рибу. Закинувши якір у воду, він став мріяти морську глибину. Коли хотів виплисти далі на океан та пробував підняти якір, якір показався затяжким. По 20 мінутах тягання моряки втащили на поверхню величезну рибу породи «реїфіш». Риба була така велика, що капітан не вважився тягнути її на поклад, а став тягнути її до берега. Та й це показалося трудним. По кількох годинах шамотання побачили лодку прибережної сторожі. Вони вбили рибу з рушниць. Потвора важила 3,000 фунтів.

МІЛІТАРИЗАЦІЯ НІМЕЦЬКОЇ МОЛОДІ.

Коресподент «Матену» подає з Акавіграну, що директори середніх шкіл у цій Німеччині дістали інструкції в справі навчання молоді кидання гранатами та стрільня з крісів і пістолю. Виклади вестимуть члени гітлерівських штурмових організації.

ТРАГІЧНА СМЕРТЬ СВЯЩЕННИКА І 13 ДІТЕЙ.

З Ліону повідомляють, що парох міста Бурне у Франції виварив на прогулку враз з 16 дітьми своїх парохів. Вони винаймали човен, щоби переправитися через озера. Та наго на середині озера човен перевернувся. Священник виратував по черзі трое дітей. Підчас ратування четвертої дитини він потонув. Враз з ним потонули 13 дітей.

МОЛОТЯТЬ ПАЛЬЧАМИ.

Бригада, яку вислали московська «Правда» для контролю живих над середучою Волгою, відкрила в колхозі «Бунт Калініна» новий спосіб, яким селяни «молотять» для власного вижиття збіж на плі.

«Коло 15 кілометрів від колхозу становило ми — читаємо у «Правді» з 13. 7. ч. р. на закриті дорозі коло доспіваючого жита. І дивно! Колоси жита на величкіх просторах — порожні. Зривався один колос, другий, глядячи, чи нема слівів шкідника, але нічого не знаходимо. Шож це так? Показується, що колоси на плі вимолочені. Згоді труть колоси мак пальцями, доки ще зосім доспіле зерно не випаде на долоно. Описля лишавть колосок у спокою і він дальше хитається від вітру, але зосім пустий!»

ТУНЕЛЬ ПОПІД МОН БІЯН.

Є проєкт, щоби під Мон Біян (найвища гора в Європі) абдувати тунель, що лув би Італію з Францією. Під ним тунелем, що значно скоротить відаві між Римом і Парижем, буде теж шлях для автобусів. Тунель цей має бути довгий 5 кілометрів. На його будову, що треватиме 5 літ, треба 300 мільонів франків. Для автомобілевого руху тунель цей буде відкритий цілий рік.

СМЕРТЕЛЬНИЙ СТРІЛ ПІДЧАС СУПЕРЕЧКИ ЗА КОЗУ.

В селі Медрехів, пов. Гроєць, посварився між собою два селяни, І. Новський і А. Урбані, за те, що коза Урбані надгрзала в город Ньюбюско невелику шеу. Підчас суперечки Новський стрільдя до Урбані а ривня його смертельно у живі. Закі Урбані доказали до шпиталю у Варшві, ані єдине страших муш помер.

УКРАЇНСЬКИЙ ПОДОРОЖНИК НА ДАЛЕКІЙ ПІВНОЧІ.

Український подорожник Роман Козло зі Станиславова, витхав в наукову подорож до північної Скандинавії, де перебував серед колючих Ляпоцінів. Два 1 липня ч. р. виїшов він з шведськими студентами на найвищий верш Скандинавії, Кєбнекаєв, і як перший у країні, завчавши це, заткнувши там український прапор. З Ляпоцінів вибирається п. Козло до прибалтійських держав. Не забаром він хоче відкрити до Африки.

САМОГУСТВО ПІД ВПЛИВОМ СЕКТАРСЬКОЇ ЛЕКТУРИ.

В Сікорі, пов. Плоцьк, трапився страшний випадок самогубства. 47-літній інвалід І. Дюбіч, підпалив хату, виліз на горщик і згинув у пожежі. Дюбіч почав зрадувати обняв божевілья від хвилени, коли вступили до секти т. зв. «дослідників св. Письма». Ті, що знали Дюбіча, кажуць, що він зачитувався пристрасно в ріжні брошури глданіо секти. Найбільш одиак поділяла на його брошура під заг. «Кінець світа». В останніх часах Дюбіч повторив постійно, що потрібно жєвти, що треба пошвятивати себе за грішних світських до чого доводять лектури сект, яких намножилося тепер у нас, як гриби по дощі. Кілька років тому маринівської секта запропаила «кінцеві світські» Лєгковича додалав ріжні свій аборік і гроші за рознос своєї «жерниці», щоби діл молиться за їхн грішні душі. «Кінець світа» очевидно не прийшов, люди знайшлися у крайній нужді, а маринівські духовники набивали собі грішні кишені.

НАСЛІДКИ БРАТАННЯ.

Минулої осени, як відомо, у звязку з розвантінням польською вилодо Сель-Робу і припинення нею видавничих таких часописів як «Вікна», «Нові Шляхи», «Сізіф», «Наша Земля», «Кооперативні Вісті», «Народні Трибуна», а рештованих багато комуністичних провідників і редакторів. В листопаді 1932 р. проти 18 з них почали вести слідство в напрямі злочину державної зради (§97). Ведено слідство проти: Івана Бушняка, д-ра Мих. Занца, Мелітона Голаного, Івана Возного, Андрія Шаха, Антона Крушельницького, Василья Возного, Петра Козлянука, Костя Білинського, Почевица, Василья Полованка, Сєня Серадника, Романа Мулика, Кузьми Пелехатого, Романа Сканицького, Івана Кошка, Степана Музики, Івана Шкварка, Мирослава Гинпа.

КООПЕРАТИВНА БІДА НА ВОЛИНІ.

Через відому всім кооперативну бідку, що перенеслася з дубенського повіту на Рівненський, вже замкнули в цьому повіті на останньому біт, «присягну» 9 кооператив, а саме: у Кустині, Дроздові, Козлині, Прусках, Гроєвцях, Мишині, Тохомові і в Івачкові, злосудного повіту. Замкнутий навіть такі українські кооперативні, що мають польський статут, як напр. у Жоврові, де пішли були на такий статут, щоби мати кооператив, але їм спільна така сама доля і таксам кооператива — як і інші — обміняла печатками, тепер сумує...

БУДИНОК ЗГОРІВ РАЗОМ З МЕШАКАМИ.

В Тілізі (Німеччина) трапився катастрофальна пожежа, яка вибухла в одноповерховому буди, підчас котрої згинули три особи. Пожежу спричинило коротке сплнтя електричних проводів. Вогонь застхоюч мешаків і сніг, так, що тільки ті люди, які мешкали в партері, встигли виратуватися, zase якась жінка з малою дитиною і 16-літній синио, що мешкали на 1-му поверсі, згоріли живцем і згид руїн спаленого будинку вдобуто вже тільки спалені тіла.

НОВЕ ДЖЕРЕЛО ДОХОДУ.

В селі Рудзі народилося ділаком нормальне теля, але з двома головами. Жило воно коло двох годин. Кремецький маргістар купив те теля за 3 лєт і тепер покаже його мешканцям Кремецького повітубраці за це по 5 і 10 грошів.

СВІТЛЯНИЙ ГАЗ БЕЗ ОТРУЙНИХ СКЛАДНИКІВ.

У Відні вдалося проф. Мієрови виробити світляний газ, який не матиме в собі отруйних складників, — двоокису вугля. Згадава метода уможливило між іншим при допомозі водної лари унешкідливити двоокис вугля. Спроби виявили, що способом Мієра можна очистити вирободж одної години 50 кубічних метрів світляного газу. Наскільки мочи про толикову вартість очищеного газу, то вона не рінкнеться зосім від толикової отруйної вартості світляного газу.

КРИВАВА ТРАГЕДІЯ.

В Турінах, володимирського пов., стався подумний трагедія. В день до двічани Ангелі Хаєцку, яка збирала в Ганґію, півтори місяці парубок Іван Сарила і встріляв до неї з дубельтиці. Після того, відійшовши 100 кроків, стріляв до себе, але тому, що тільки себе равав, винив з кишені ножик і перерізав собі горло. Обидві жєртва в жаливих муках померли. Ця трагедія, що сталася на еротичному тлі, викликала в селі й околиці пригноблюче вражіння.

ЗА САМОСУД ПО 8 ЛІТ ВІЗНИЦІ.

Щоби пімститися за підпал столони на Максимі Маркусі в колоній Осава, ковельського повіту, селяни Юхим Савчук і Василь Смолярчук зварили Маркуса до ліса і там його віднесли кілька стрілами з рушниць. За свій учинок обидва станули перед окружним судом, який засудив їх по 8 літ візниць.

ВОСВЕННИХ ПРОМОВИ ГІТЛЕРА.

БЕРЛІН (Німеччина). — Гітлер у промові на святі річниць боїв у Рендінці заявив перед 150,000 Німців, що Сарський вуглевий басейн мусить за всяку ціну лишитися німецьким. Німеччина, мовляв, його нікому не уступить. У 1935 р. там має відбутися плебісцит серед населення, що вирішити державу приналежність цього району, який тепер знаходиться під зарядом спеціальної комісії держав антант.

На святі дев'ятнадцятої річниць перемоги армії Гінденбурга під Таненбергом над армією Самосона Гітлер заявив також, що Німеччина буде боротися за те, щоби усі держави виконували підписані ними міжнародні договори, а не лише домагалися виконання цих договорів Німеччиною. Свято німецької перемоги над російськими військами під Таненбергом пройшло надзвичайно врочисто в присутності фельдмаршала і президента республіки, Гінденбурга, який згинув тут армію Самосона в 1914 році.

ФРАНЦІЯ БУДЕ БОРОНИТИ АВСТРИЮ.

ПАРИЖ (Франція). — Прем'єр-міністр Дєляде заявив, що Франція буде всіми засобами боронити державу, політичну й економічну незалежність Австрії. Незалежність Австрії гарантована ріжними державами й Лігою Націй. Франція уважає себе обов'язаною підтримувати авторитет Ліги Націй та інших міжнародних установ, як, наприклад, газетий трибунал.

НЕМА КІНЦЯ НЕЩАСТЮ ВІД ПОВЕНІ.

ШАНГТАЙ (Китай). — Жовта рика знову почала виходити з берегів. Уже тепер через її розлив більше як три мільйони Китайців лишилися без дахів над головами. Від водою знаходяться 800 сіл і кілька міст. Роблять заходи над піднесенням і закріпленням трєбелю у місцях, найбільше zagrożених повінню.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ КРІПАЦЬКІ ГОСПОДАРСТВА НЕ ВИПЛАЧУЮТЬСЯ

ВЕЛИКІ ДЕРЖАВНІ ГОСПОДАРСТВА НЕ ВИКОНУЮТЬ СВОГО ЗАВДАННЯ. БОЛЬШЕВИКИ ЗМУШЕНІ ІХ ЛІКВІДУВАТИ.

МОСКВА (СССР). — У своїй часі большевики надавали великого значіння своїм державним господарствам, які вони називали «збіженими фабриками». В кожній своїй рекламній замітці, що закликувала до Радянщини чужинців-туристів, большевики неодмінно писали про ті, «збіжєві фабрики» й закликали відвідати їх, щоби побачити большевицькі «досягненія». Та тепер большевики не лише не закликають нікого дивитися на ті господарства, але навпаки, не пускають нікого до них, щоби не виявити повної невдачі цієї затії.

Особливо останні жинив виявили невдачу з діями господарствами. Збір збіжя в них відстає далеко не лише від планів комуністичної партії, але й від тої норми, яку дають колективні господарства, а також індивідуальні. Причиною цього є те, що большевики не змогли справитися з організацією праці в цих господарствах, не зважуючи на те, що держава давала їм усі матеріальні й технічні засоби. Та комуністична адміністрація не могла перебороти того, що робітники, приневолені до праці в цих господарствах, не виявляють оходи до інтензивної праці й при кожній нагоді старуються втекти.

Тепер комуністична партія вже міркує над тим, що треба всі ті державні господарства поділити на менші колективні господарства, які можуть більше виправдати своє існування. В колективних господарствах хлібороби є нібито співвласниками господарства, а тому й до праці ставляться не так недбало, як у державних господарствах, де вони працюють під примусом, поки не скінчаться полєві роботи, а потім їх викладають і вони попадають у лави безробітних, доки знову їх не потягнуть десь до примусової праці.

ЕРІО В РАДЯНЩИНІ.

КИЇВ (УРСР). — Судя прибув бувший французский прем'єр Еріо, який їде до Москви. Представники московської та місцевої комуністичної влади в Одесі та в Києві зробили йому бучну зустріч. Ще на кораблі в Одесі Еріо заявив, що він приїхав подивитися, який великий поступ зробили большевики за останні роки у відбудові господарства.

Біля Еріота знаходяться кілька московських «прожатиків», які мають показати йому все те, що свідчить про успіхи комуністичного будівництва в Радянщині. Він був тим прем'єром Франції, що перший почав переговори про визнання большевиків Францією.

ВОСВЕННИХ ПРОМОВИ ГІТЛЕРА.

БЕРЛІН (Німеччина). — Гітлер у промові на святі річниць боїв у Рендінці заявив перед 150,000 Німців, що Сарський вуглевий басейн мусить за всяку ціну лишитися німецьким. Німеччина, мовляв, його нікому не уступить. У 1935 р. там має відбуватися плебісцит серед населення, що вирішити державу приналежність цього району, який тепер знаходиться під зарядом спеціальної комісії держав антант.

На святі дев'ятнадцятої річниць перемоги армії Гінденбурга під Таненбергом над армією Самосона Гітлер заявив також, що Німеччина буде боротися за те, щоби усі держави виконували підписані ними міжнародні договори, а не лише домагалися виконання цих договорів Німеччиною. Свято німецької перемоги над російськими військами під Таненбергом пройшло надзвичайно врочисто в присутності фельдмаршала і президента республіки, Гінденбурга, який згинув тут армію Самосона в 1914 році.

ФРАНЦІЯ БУДЕ БОРОНИТИ АВСТРИЮ.

ПАРИЖ (Франція). — Прем'єр-міністр Дєляде заявив, що Франція буде всіми засобами боронити державу, політичну й економічну незалежність Австрії. Незалежність Австрії гарантована ріжними державами й Лігою Націй. Франція уважає себе обов'язаною підтримувати авторитет Ліги Націй та інших міжнародних установ, як, наприклад, газетий трибунал.

НЕМА КІНЦЯ НЕЩАСТЮ ВІД ПОВЕНІ.

ШАНГТАЙ (Китай). — Жовта рика знову почала виходити з берегів. Уже тепер через її розлив більше як три мільйони Китайців лишилися без дахів над головами. Від водою знаходяться 800 сіл і кілька міст. Роблять заходи над піднесенням і закріпленням трєбелю у місцях, найбільше zagrożених повінню.

Та мало хто має надію, що рика не розліється далі й не спричинить ще страшиших шкід.

“СВОБОДА” (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

One year	\$ 7.00	Подвійне число три центи.	
Six months	3.75	На рік	\$ 7.00
Three months	2.00	На пів року	3.75
Foreign and Jersey City Rates:		Три місяці	2.00
One year	\$10.00	В Державі Східній і Західній	
Six months	5.00	На рік	\$10.00
Three months	2.75	На пів року	5.00
		Три місяці	2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. “Свобода”: Montgomery 5-0498. Тел. У. Н. Союз: Montgomery 5-1838.
Адреса: “СВОБОДА”, P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БЕЗ МАСКИ Й БЕЗ СТИДУ

Польський фактичний диктатор Пілсудський збирається надати Польщі нову конституцію. Заповідає її здавати, вижидає довго, але німи вже знають, чого їм ждати. Президент буде мати велику силу. Головну законодавчу владу буде мати сенат, зложений переважно з вибраних малої частини населення Польщі, а то польських легіонерів. Не тільки так звані національні меншини, але й маси хориних поляків будуть без фактичного голосу в справах польської держави. Влада буде в руках легіонерів, себто в руках Пілсудського та його сілчих прихильників.

Не бавало інакше було досі. Відколи Пілсудський повалив збройною рукою уряд Вітоса в травні 1926 року, він, а не польський нарід, правив Польщею. Не мав він тоді в соїмй і тузину прихильників. Працівня ненавиділа його як колишнього соціаліста, селяни не любили його як мішуха, колишній урядовці Росії, Австрії й Німеччини не любили за те, що він хвалився, що націоналізм не дозволив йому ставати на службу чужим урядам.

Та добувши в свої руки уряд, Пілсудський добув у свої руки теж силу робити вибори, а при помилі польських виборів уряд може робити справжні чуда. Скомбінувавши всі шахрайства, обманства й насильства данньої Росії, Прусії й галицької шляхти й бюрократії, Пілсудський потрапив вибрати собі сойм, який насліно кивав головою направо й наліво, відповівно до того, як ним повертав маршак.

Та і сей сойм не вдоволяв Пілсудського. Напрацювавши під абсолютною владою в ріжних заговорних кружках, Пілсудський не любить парламентарних форм вирішування публичних справ. Цей “залізний чоловік” відчуває незвичайно боліло кожне слово критики, кинене з такої публичної трибуни, як парламент. Хоч парламент перестав бути страшним, він далі лишився для Пілсудського чимось у роді докучливої гниди, або кулі гною. Він інакше про польський парламент не говорить.

Тепер Пілсудський буде мати парламент по своїй волі. Там будуть сидіти легіонери з його табору. Польщею буде правити армія. Відомо, як там людей будуть підбирати. Не відповівно до того, що хто вміє зробити, а відповівно до того, як хто вміє слухати. Як хто буде виправдуватися незнанням, що він не надається, йому скажуть, як користь польської старості говорили в Галиччині руським хрумням, що відлекулували від вівитвства: “Шо? Ви не надається? Маєте зад — будете сидіти. Маєте голову — будете кивати”.

Р. Петрини.

БЕЗ СЕРЦЯ.

(Оповідання).

— Кажуть, що треба опіновіти на Данила Стовпника вийти на перехрестя і покаикати того з рогами. Тоді він прийдє з капелюхом та вірв.

— Шо мені шокдить спробувати? — сказав Гнат. — Шо він мені годе зробити? Души мені не воэме, бо і вже Маланка взяла. Людське тіло цортові не потрібне. Чи знаеш, як того чорта кикати?

— Мені розкажуть, як таке робитися, та я не знаю, чи на ті слова цорт сіврати прийде, це й з гриши.

— Навні мене!

Матій сказав. Гнат двічі повторив і пішов. Вночі на Данила Стовпника Гнат вийшов з хати. Дороги перехрещувалися в неадимі місці, та скрізь ходили люди, іхали воли. Треба було заісїти дєсь так, де було пусто і відлюдно. Гнат пішов аж під ліс, де також було перехрестя двох доріг. Гнат була тма, на небі стояв повнолуний місяць, та його не було видно, бо заслоняла густа мрак, а з котрої силували великі павичі сині. Це не було о півнацї годни. Гнат вийшов з кишені мішок на грощі, по-ляд!

— рехрестися і зачав шепотом: — Три кориньки вирости... Його власні слова нагадали йому такого жаху, що він замовк. Аж по довший хвили зачав наонов:

— Три кориньки вирости на словонім плоти. Один звєсться ранин, ти від нього добре спиши. Другий знов такай гіркий. Третий буде цорт зна який. Ти якийсь, прийдї, прийдї!

Колн Гнат голосив ті слова, вони добувались з його гортя так, немаче би воно було стиснене мотузкою, як якогю вивильніку. Він будиним очима водив навкрити себе. Не чуничого, не бачив нічого, хіба лише під ногами сніг і кругом себе мрак. Він прийшов сюди з довгим паликом. Тім паликом написав навкрити себе оброч і це раз повторив заклин. Тепер виголошував троха смілише. Та й тепер не показавє нікїту, лише далї падали павичі сині. Третій раз Гнат вже кричав цілком сміло і закінчив голосно:

— Третий буде цорт зна який. Ти якийсь, прийдї, прийдї!

О. Сновїда.

ОДУРЕНІ МУРИН

В комуністичнїм таборі в на Газета” (теж комуністична — розараннї й мєтушїна)... А по каварних бомканїах, що одною з тайних чорпок польсько-московського лапкту — є резїгнація Москви з комуністичної пропаганди в Польщі... Іншимї словами — “Мурин зробив своє, Мурин треба забирати!” Як було треба Москві — в интересах комуністичного руху, лише московської державности — то вона цюкавала, спускала з Галиччині на своїй воріг. Тепер — интереси московської державности вимагають мира з Польщею й Румунією, — то тим песням сказали сидіти тихо...

Нагадає це мені, мабуть в Америці досить знау історію, як то Москва крутила в себе музуриску філму, де мала добу казувати — в свій знаннї спобіж — як то гірко жїється бідним Муринам у Залучних Державах. Справдали цілї ринки Муринів до Росії, кориньки іх, цїкалячися з ними, крутили філму — і голівні бідним чорним... Аж нарешті — зайшла констелация, що нібито Залучні Держави готові визнати СССР, або полекші в торгівлі да — й запал моск-

“WAYS OF ORGANIZING THE AMERICAN UKRAINIAN YOUTH”.

(An address given at the Ukrainian Youth's Congress on August 16th.)

I. Having pointed out the evil and then the remedy—the question next arises—how are we to achieve this remedy—the organization of American-Ukrainian youth? (What methods and what forms shall we pursue in order to organize ourselves?) A careful study of this problem has led me to arrive at certain conclusions in respect to the solution of this problem. With your kind permission, I will present my plan. My plan is as follows: 1) Join the already existing Ukrainian organizations; (2) Take preparatory steps now leading to the formation of a League of American-Ukrainian Youth. Allow me to elaborate. It is absolutely imperative that

коський до Муринів як рукою здїняло! Фільму вже перестали крутити, а бідних чорпок спускаючи й, не запаливши гаж — відіслали назад до “експльоаторської” Америки...

От цю подію сталося й з галицькими тїя взагалї з українськими “товаришми”. Поки їх треба було, щоб розбивати український національний рух, щоб деморалізувати табор борбї проти Москви, ними послуговувалися, посади в партії давали, органи преси для них закладали в Галиччині, взагалї втузувалися... Колиж Москві здалося, що воно свою роботу зробили, їм по просту сказали по московськи: “пашкі к чортовї матері”!

Мурин зробив своє...

Хай ця трагікомічна історія добре віється в нашу пам'ятї! Хай всі зятямуть, що Росія є Росія, що шоб вона не робила — вона робитиме це завше на свою користь, а на нашу згубу. Останній зворот російської політики в українській справі ми повинні добре використати для нашої пропаганди серед одоуної української маси, яка досі слїпо в комунізм вірила; шоби йї показати, шоб за маскою того комунізму обличє заборочного російського імперіалїзму...

flourish and with them Ukrainian principles of Ukrainian nationalism, they need new blood—they need us. They cannot any longer depend upon any further immigration from Europe to swell their ranks. The present stringent immigration laws prevent such possibilities. The only recourse they have—is in ourselves. It is our sacred obligation therefore to our parents and to the Ukrainian people, to join them, to take an active and creative part in the American-Ukrainian youth movement, and to build them up to greater heights than ever before. To what avail will be all the labors and sacrifices of our parents in creating these organizations and institutions, in putting them upon a sound basis, in making them the bulwarks of Ukrainian life in America, if upon their death, these bulwarks of Ukrainian life in America pass out of existence simply because of our indifference and because of our failure to join them.

To the objection of some, that these organizations are not sufficiently progressive and modern in the spirit that animates them, I answer as follows: join them, make your presence felt in them, and modernize them to your needs. Remember, that in the near future you, and you alone, young American-Ukrainians, shall control them.

We now come to a more difficult problem—which organization shall we join? Which organization is best suited for our needs?

Basing my judgment upon the general premise that our principal task in this world besides earning our bread and butter, and besides being good citizens of this land of unequalled opportunity, is to dedicate ourselves to the task of making possible the freedom of the Ukrainian people and the creation of an independent state of Ukraine—basing my opinion on this premise—I believe—that we should join an organization which is most nationalistic, least partisan, largest in size and wealth, most progressive, and finally most friendly to the aims and ideals of the American-Ukrainian youth. Such an organization, in my opinion, will best serve our purposes and needs. Of course, if a youth, because of certain religious or other conviction, desires to belong in addition to the organization described also to another Ukrainian organization—that is all the better—so long as the latter organization is not opposed to the

This is in brief a broad outline of the creation of a League of American-Ukrainian Youth. Further details, I believe, are the subject of a succeeding address, and for that reason I do not, go deeply into this subject at this time.

I stated at the beginning of this address and I repeat it now “the flood tide of opportunity is at our feet.” Organize yourselves—for we have before us a task to be performed which in scope, magnitude and worthiness exceeds anything which we could possibly dedicate ourselves to—the freedom of the Ukrainian people. A mission to be performed which has been sanctified over and over again through the centuries by the sufferings, the sacrifices and the blood of our Ukrainian ancestors.

It is more than likely that the next decade will be the most important in the history of civilization. Great changes are about to take place—particularly in Europe. We see evidence of this all about us. Where will we be when the Great Day shall come—when a new and mighty state of Ukraine shall cast off its shackles of centuries, old tyranny and oppression and take its rightful place among the nations of the world. Where will we be when the Ukrainian phoenix—the bird of liberty shall rise from the ashes of the dreadful past with life and hope.

Our task in hastening the coming of this Great Day is infinitely much easier than that of our parents. We are far better equipped, and what is more important, we are free of those old prejudices and partisanships, which sapped their strength. In addition, we have that which they no longer have. We have youthful, glorious youth, with its attendant unconquerable spirit, its endless enthusiasm and fragrant hopes. With such weapons nothing can ever stop us. So Let's Go, Young Ukrainians!

СПІВАНІК

для дітей дошкільного та шкільного віку на один, два і три голоси. Видання Рідної Школи. Зладив Михайло Гайворонський.

Ціна 35 центів.

“СВОБОДА”

81-83 GRAND ST., apt. P. O. BOX 344.

І В ТУРЕЧИНІ МАЮТЬ КЛОПІТ З МОВОЮ.

Нарід розуміє лише мову Гаджі Назредна.

Після великих, глибоко са- гачних реформ, що їх завів у Туреччині президент Муста- фа Кемаль, ршили також ар- еформувати османсько-турську мову. Якня два роки тому утворили в Анкарі комісію найвідзначніших знавців ту- рецької мови, котрі мали пе- ретворити турецьку мову, в її простурі аж кишиць від се- мітських (арабських), індево- ледських (перських) і курд- ських) слів і вони роблять ба- гадо клопоту турецькою мо- вого. Годі собі уявити, як тяжко творити нову турецьку мову. Віже два ро- ки працює спеціальна на- укова комісія над уложен- нем нового підручника (гра- матики) та словника турецької мови. Граматика вже готова й шебаром виїде друком, од- наже словник, який мали за- дати на зразок французького наукового словника Л'юрас, спиринично багату трудолити. На кожде французське сло- во мають утворити відповідне турецьке слово на основі народ- ній турецької мови, зв. кабаді- ді. Однаже скарбачина чисто турецьких слів є дуже обігта та для деяких понять нема зов- сям слова. Тому запозичили низку слів із чужих сусідніх мов, головнич із перської й а- рабської. Пр. турецька мова не мала слова на означення "час" і вживала досі арабського слова "вакт" або перського "земан" ("час", "доба"). А тепер домагаються від турко- логів, щоби створили зовсім турецьке слово на означення "час" і подібне. Турецькі мо- вознавці старяться творити наукову технічну терміноло- гію, якої нема в турецькій мо- ві. Наукова комісія сама при- знає, що утворення технічних слів становитиме великі труд- нощі.

Стамбульські часосипи по- відомляють, що досі комісія реформи турецької мови ство- рила більше як 10,000 нових слів, що зачинаються на бук- ву "А". Та більшість турецько- го народу з того незадоволе- на й думають, що ті штучні сло- ва ніколи не продистануться до практичного життя. Нарід на- рикає, що турецькі мовознав- ці, котрі мовляв, не знають на- родної мови (себто "кабаді- ді", якою написані широкі-східні жарти), творять штучну літе- ратурну мову, якої нарід не розуміє. На зідзі турецьких лінгвістів (знавців мови) роз- гадали справу реформи ту- рецької мови. Зідзі відбувся у пидних термах бувиших ос- мансько-турецьких султанів

ПОЗІР! КІВЛЕНД, О., І ОКОЛІЦІ! ПОЗІР! УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКОВА СВ. ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО, 2280 В. 11 ВУЛ. КІВЛЕНД, ОГАЮ,

з нагодю отворення ново-збудованого Храму Божого на ЛЕЛБОР ДЕЯ, ДНЯ 4-го ВЕРЕСНЯ 1933 Р.,

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 3-ГО ВЕРЕСНЯ (СЕРТ.) 1933 РОКУ В ЦЕРКОВНІ ГАДЖІ, 2280 В. 11-го ВУЛ.

Помачот концерту в годінні 7-ий вечір. В концерті беруть участь місцевий хор Бахадурст, під проводом учителя А. Стангритчука; хор ім. М. Лисенка з Лоррой, Міш. під проводом есея, о. Егігена Короничина; Українські Національні Танцюристи, балет- мастера Басіла Аріменка, під проводом інструктора Гітта Ланьскової; позачисельні солісти: Константин Оряк та Петро Гурьський; інструменталь- ний ансамбль і позачисельні солісти. ПРОГРАМА СВЯТА: В ПОНЕДІЛЮ, на ЛЕЛБОР ДЕЯ, в год. 9. राम. Якієвська віршається і Товариств кодо церквы. В год. 10, дні учасці дивля- ться, майора Брат і вісник міських українців, відбувається отворення церкви. — В год. 10:15 благословіння церкви і головного престола Інде- овсянним Архидіаконом Американським і Канадським Іоанном Теодоричном. — В год. 10:30 розпочинає Соборна Служба Божя, при уча- сті всіх духовних священиків На Служб Божій співають хора Ланьско- Бахадурст і М. Лисенка. По Служб Божій співають обидва хора будуть для більшої принаємності приспівувати, також будуть говорити і інші бесіди. На це так велике торжество просяться аж місцевих так і позачисель- ний гостей Українців. — Коментар. 209

Домагалися (в Царгороді) під протекторатом Демаля баші.

На цьому то величомуому туркологичному зідзі, званому по турецьки "Кур'атай", постановили створити кілька організації, які збиратимуть у турецьких містах і селах в Ана- толії чисто турецькі слова, які є в народних діалектах Малої Азії. Наукова мовна комі- сія розсаджуватиме похонення зібраних слів, які од- часно приймають до турецької літературної мови. Нововід- криті слова подадуть у тур- чеських щоденниках. Крім то- го турецька наукова комісія постановила видати друком новий османсько-турецький словник, де будуть заступлені чужі (арабські, перські і т. д.) слова чисто турецьки- ми словами.

Лише невеличка частина ту- рецьких мовознавців була за- це, щоби бодяй деякі чужі слова, які вже принаяли в ту- рецькій мові, оставити в ту- рецькій літературній мові та щоби потуречили лише ті а- рабські й перські граматичні форми. Однаже загрожемо, що на того, що був би проти у- суєння чужих слів із турець- кою мовою, звернуть увагу дер- жавного представництва.

Завдяки підмозі турецької влади та знавців турецької мо- ви турецька мова, яка була зовсім успідажена чужими е- лементом, правдоподібно ві- джме, що і вживатимуть у літе- ратурі. Завдяки цій енергійній реформі османсько-турецька мова переживає велику еволю- цію.

Турецьке богословення за- місць арабського. Агенція Аваса повідомляє з Царгороду, що відтепер у Ту- реччині молитви читатимуть у джамаїх (святинях) в турець- кій, а не як досі в арабській

мью дівчиною та мав із нею це лятро дітей, навіть на 125- тому році життя. Таке бодяй принесли, як сказано, радян- ські часосипи. Зовсім накіше є з віком де- рева. Деревя-мамути в Каліфор- ній живуть 3000 літ, тиси 2800 літ, смерка 1800 літ, явір 600 літ, модрина 500 літ, дуб 400 літ, каштан 300 літ. Мірт до- живає 150 літ, прочитан (пальоц) 450 літ. У Гайльбруні в Німецьких рощі 1000-літній дуба. Старі дерева ростуть у Мексику, кипр 6000-літній та 5000-літні хлібне дерево. Із звірат слон жие 150—200 літ. Доказано, що сокліт жив 162 роки, суп 118. Панагу живуть 200—300 літ, таксамо че- репаші.

Коропи живуть 150 літ, коні 40—50, таксамо ведмеді. Бузь- ко лихавке 70 літ, вступ 60 літ, сова, голуб і струс 65 літ. Носоріг і гіпопотам живуть 30—50 літ, 40—50 літ кроко- диль, зазуй та ропухи. Зате живуть жие лише 10—15 літ, а олень 15 літ, таксамо вовки та собаки, лви та тигри 20—25 літ, кори 9—12 літ, тюрі 10—12 літ, кіркіни 6 літ, шурі 8 літ, кури 20 літ, ка- нарки 24 роки, миші 4 роки.

ПЕРЕДЧАСНА ЗРІЛОСТЬ ОЗНА- КОЮ СКОРОЇ СМЕРТІ.

149-літній Українець. — 6000- літні дерева. Вік нашої землі тяжко оз- начити, таксамо як вік по- динокних геологічних діб. Лекше означити вік сотворін- і річей, що є на землі.

Передовсім є тут короною всякого сотворіння чоловік. Його пересичий вік — 40 літ. Люди, що визначались пере- дчасною зрілістю та дуже ско- ро зужили свої сили, дожи- вали менше-більше 40 літ. І-так композитор Моцарт, як був чудесно музикальною дитиною, помер на 35-тому році життя. Фелікс Мендель- сон, композитор, дожив 37 літ. Маляр Рафаель, що малював свої найбільші образи як мав 18 літ, дожив 37 літ. Також німецький поет Шлер, який на 18-тому році життя написав драму "Розбійники", прожив усюго 46 літ.

Однаже багато славних лю- дей дожили поважного віку. Гіпократ, старогреський лі- кар, жив 104 роки, маляр Ти- цій жияв 96 літ, а маляр Мі- келанджельо 90 літ.

Довго живуть головно люди з убогих верств. Десять над Чорним морем, як повідомля- ють радянські часосипи, жие українці "Чаковський, якого з його 149 роками вважають взагалі найстаршим чоловіком. Він ходить іже зовсім добре, а також добре бачить. На 90- тому році оженився з 20-літ-

С. М. ЛЮБОВ ДО УКРАЇНИ.

Не в смутку, зітханнях, думках, голих мріях І не в наріканнях, безділлі, надіяж; Не в фразях і мовах крикливих, без чину, Нам треба любити свій край, Україно. Не в піснях тужливих, не в гимнах народніх І не самолюбстві амбіцій безділних; Не в патріотичних фантазій дитини Буде наша щира любов до України. У спільним, громадським ділі наша сила І наших нащадків всіх доля щаслива; У згоді, в братерстві й любові родини Буде наша щира любов до України. Як кожда частинка знання ділі і труду Зилється у спільну пожертву для людо; Як гріш наш, доробок в чужого не згине, То це буде наша любов до України. Як діти знатимуть нашу рідну мову І нашу, дідівську, криваву славу, Як син і внук в наймах в сусідів не згине, То це буде наша любов до України.

Не ждім, хто з нас перший стане у потреби, Сповідим обовязки ми: кожний за себе! Ми будьмо все перші до праці й данини, То це буде наша любов до України! І питань не ставлю, як діти; в ставолі: "Чому рідний нарід же наш у неволі?" Себе поспитаймо: "Що дав я вже ніни? Яка моя власна любов до України?"

НЕДУЖІ МУЖЧИНИ І ЖІНКИ ВИЛКОВУЮ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ. Прийдіть же сині на лікарські оглядіння і вису- хайте поможень щодо вашої справи. Науничими методами я лікую успішно отці недуги: Шлорій астисий, хронічнй цирроз, нервові недуги, шлу- нок, кишковий і шлунковий недуги, загальне ослабленні, норагітис (запалення нерви) і хронічній ревматизм, гора, лезен, відкиданні й інші недуги мужчини і жінок. У-Рей есанійний криза і земній спроб. Вересичуванні сиротани і шепельні. ОГЛЯДІННЯ І ПОРАДА ЛЯРОМ. — МИ ГОРОДИМО ПО УКРАЇНЦІ. DR. ZINS медичний практик 25 літ. 110 EAST 16 ST. N. Y. (межа 4-тою Елево і Брайг Плейс). ГОДИНИ: Лейно від 9, рано до 8, веч; і неділі від 9, рано до 4, попол.

ДУМАЙТЕ ПРО ЦІНУ! Ми не жадаемо від тих, котрі до нас приходять, щоби вони забули про ціну, або не питались за неї; ми з власної поху- ки що справу підносимо. Як кому на тім залежить, то може пе- реконатися з власною досуду, що наші ціли є найкращіші умірковані, воли є приступні для кождої родини, без уваги на обставини. STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS 77 MORRIS ST. JERSEY CITY 34 E. 25th ST. BAYONNE 34 E. 25th ST. BAYONNE 3-0540

АЛЬБОМ УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК ЩО ОБИМАЄ 12 КОЛОРОВИХ ТАБЛИЦЬ ПОВЕРХ 120 НАЙВИБАГЛИВІШИХ УЗОРІВ З ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ, ГАЛИЧИНИ І БУКОВИНИ. Видання кооперативи "Українське Народне Мистецтво" у Львові, в мистецькій обгортці артиста М. Бугучина. Ціна \$1.10. Замовляють: С. М. СВОВОДА, Jersey City, N. J.

МІТІНГІ ВІДДІЛІ У. И. СОВОЗА БУНСАКЕТ, Р. АР. Тон. ім. Ів. Франка, від. 241, повідомляє всіх сво- їх місцевих і позачисельних членів, що митінг відбувається 3 вересня, в годінні 1:30 пополудня, в галі церквови. Просьба всіх членів зявиться вчасно на цей митінг, бо є дуже важливі справи до вирішення. Не являються члені котрий не прийдуть підлягає карі 50 ц. — Міхалі Зельвек, секр. ВІЛКІ АМЕР, Н. ДЖ. Бір. св. Ів. Хри- стіївель, від. 223, повідомляє членів, що тринаццятилий митінг відбу- ться в неділю, 3 вересня, здоро на Са- С. Божій, в галі паракозівній. Просять всіх членів прибути на митінг, бо є ва- жливі справи до погодження. Немаю- нається доучувачі членів широчини митінгів заступників. Не являються члені на цей митінг члені підлягає карі 50 ц. — Петро Малюбоцький, секр.

ПОДАКІ. Я, нижче підписаний член 183 від У. И. СОВОЗА, складоу ширі подяку головному урядникам У. И. СОВОЗА, за удаче- ння мені допомогти в сумі \$50, котрі стали мені великою по- мичію в мой слабости. Петро Демченко, Борнсайд, Шіпаго, Іл. Я, нижче підписана вдова, складоу ширі подяку головному урядови У. И. СОВОЗА за скорі виплати мені \$1,000 помершого по мойму мужу- веві Олексі Сімському, буюшо- му члену 105 від У. И. С. Анна Сімська, Філадельфія, Па.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ ДЯКОУЧИТЬ ПОЖИВІТЬ ПОС- ДІЛІ. Училь хор, урядуже пре- ставлення і комерти. Голос добрий. Голоситися до: К. С. с/o СВОВОДА, 83 Grand St. Jersey City, N. J.

ДОБРА НАГОДА. Хто би хотів купити малу фару, 3 акри землі, діл, курни і гараж з великою дорозю, нехай поади- сяться до нас. ОУНЕРУ HNAIUK, Cenderville Road, Box 282, Millville, N. J.

НА ПРОДАЖ. 5 акри землі при поволий дорозі, діл 6 акрин, добра вода, 8 миль з Бродвей. Ціна \$600. Пишть по ади- вайсому ЕДМУНД ЕДДУ, Р. Д. І. Галіксон, 800 TOTTENHAM ST. Galtway, N. Y.

ВЕЛИКА НАГОДА. На продаж ВОДИНА МІЛІН, з- попереходу з камина і 12 акри зе- млі, в тім 6 акрів діл. Діл мураво- ний на 2 фамілі. Ціна \$5,000. Пишть по ади- вайсому ЕДМУНД ЕДДУ, Р. Д. І. Галіксон, 800 TOTTENHAM ST. Galtway, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 153 AVENUE В, NEW YORK, N. Y. (межа 9. і 10. уа.) Tel. ALGONQUIN 4-8625. Ураїно годінні: рано від 10 до 11, вечір від 6 до 8, в неділі після уяви.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОТРЕБНИК ЗАНІМАЄТЬ ПОХОРОНИМИ В ВРОХ, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛІЦІХ. Tel.: ORLEANS 4-2568 12 E. 7th STREET, NEW YORK CITY. — Чим воліє би ти бути: міліонером, чи хори на холеру? — Пенно, що міліонером! — А то ти немудрий! Ви міліонери вмирають, з хори на холеру лише 45 процентів.

"Годі буркотати та і заплє- лити своє недоволенні! Тепер я ваш ватажок. Моє слово є для вас законом", говорив Омат. "Дехто з вас пособляв виникнути мене геть із селища, виникнути з печери моїх рід- них. Ви повинні зрозуміти, що а нічим проти вас не зобовяз- ний. Свою боротьбу за верхо- водство я виграв често і от- верто в дубою. Хто тідики сумнівається, що я тепер став ватажком, той хай заговорить! Хай хто скаже це й годі ніхто його не побачить живим". Тарзанові подобалася така промова. Він бачив, що Омат дійсно став провідником, який не лише вмів говорити, накіа- зуваючи, але й вмів боротися до загибелі за свої права. Тарзан бачив, що Омата слова роблять сильне вражіння на всіх хво- статих і протестуючі між ними почали ставати незатишними. "Я буду для вас дуже добрим верховодом, а не таким як був Есат. Всі ваші діти й жінки будуть спокійні за своє жит- тя, бо я зможу всіх оборо- нити.

"Тенер ідіть геть до своїх печер та до свого звичайного життя" закінчив Омат свою промову до хвостатих. Потім звернувся до Тарзана і до волохатого: "Ви, мої приятелі, тепер безпечні. Можете йти до своїх людей і робити, що хо- чете. Вас тепер ніхто не заче- нить". А потім знову звернувся до хвостатих: "Я піду шукати сестри Панатї, а на своє місце призначу тимчасовий ватаж- ком Абона". Тут Тарзан зая- вив, що він з Таденом підуть теж пособляти Оматові.

Тарзан пішов подивитися в печеру Панатї, щоб там знай- ти якийсьбед предмет і об- нухати його. Він хотів пізна- ти запах дівчини, який помо- же шукати її. Тимчасом два молоді хвостаті видрапанні до печері, діл стояв Омат, і прирехли йому, що підуть з ним шукати Панатї. Це вже свідчало про те, що Омат призначил ватажком, і що він матиме популярність. Винув хвостаті почали розгазінити по своїх печерах. Починаюся звичайне, спокійне життя.

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

© 1931. By Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.